

[Gertie Wandel.]

forsorgen siden 1933 har været et statsanliggende, og at undervisning af åndssvage historisk altid er indgået som et led i forsorgen. I 1933 blev åndssvageforsorgen flyttet fra undervisningsministeriet til socialministeriet. Man kan så diskutere, om man skriver historie bedst fra 1933 til 1958 eller fra 1855 til 1933, da undervisningen af åndssvage hørte ind under undervisningsministeriet.

Senere i svaret står der:

„En ændring af loven, hvorefter undervisningen af lettere åndssvage skal varetages af folkeskolen, vil således betyde et brud på den historiske udvikling . . .“

Hvis bruddet på den historiske udvikling ville hjælpe de åndssvage, er der dog vel ingen, som ville holde på, at det er den historiske udvikling, vi skal passe på; det er vel de åndssvages tarv, det drejer sig om, og hvad der er det bedste for dem.

Sidst i svaret står der, at det vil ikke være rimeligt, at undervisningen overgår til undervisningsministeriet,

„fordi formentlig mindst halvdelen af eleverne under åndssvageforsorgens skolevæsen efter endt skolegang erfaringsmæssigt forbliver under åndssvageforsorgen.“

Jeg må da spørge, om det ikke lige så godt kan være den halvdel, der ikke forbliver dér, der skal tages hensyn til, som de andre. Jeg vil endda sige, at det er vigtigere, at man tager hensyn til den halvdel, der aldrig får noget med åndssvageforsorgen at gøre, og som kan komme under det almindelige skolevæsen. Kan det høje folketingsmedlemmer ikke tænke sig, at det ville være af stor værdi for menneskene, forældrene og børnene, om disse fik lov til at være under det almindelige skolevæsen? Man taler i dag så meget om, at man skal ikke bibringe børn komplekser. Jeg ved ikke, hvordan man skal undgå at give et barn, der nu hører ind under åndssvageforsorgen, men som senere udskrives, komplekser. Både for disse børn og for deres forældre ville det være af uendelig stor værdi, at deres tilværelse normaliseres mest muligt, og at de får lov til ligesom svenske børn at høre ind under det normale skolevæsen. De ville også derved opnå skolelovens fordele: friskoler og privatskoler. Der kunne rundt om i landet oprettes små skoler for børn,

der var tilbage, og der kunne opnås tilskud til deres undervisning, således at der var mulighed for at få et meget mere spredt skolevæsen end i dag. Jeg siger intet mod åndssvageforsorgens skoler; jeg har besøgt dem, de er udmærkede, men der er få af dem, og det ville være bedre, at man spredte dem over hele landet, således som tilfældet er i Sverige.

Med hensyn til de store institutioner har den foregående taler, det ærede medlem hr. Krogh, givet udtryk for, hvad jeg mener. En decentralisering af de store anstalter vil have stor betydning for de pårørende. De kan nemmere komme til børnene, hvis institutionerne ikke ligger langt borte fra hjemmene, og det er billigere at komme på besøg. Det har vist sig, at man slipper alt for hurtigt børn, der er kommet på institutioner langt fra hjemmet. Når jeg har spurgt, om ikke institutionerne kunne være mindre, er det tendentiøst, at besvarelsen taler om institutioner med 20-30 pladser. Det har jeg ikke sagt; fremragende sagskyndige nævner tallet 50, men jeg har slet ikke drømt om at komme så langt ned. Jeg mener, at når det gælder om, at hver eneste lille intelligensspire kommer frem og bliver plejet, er det af betydning, at institutionerne er små, således at man kender børnene til bunds.

Jeg har forstået på ordføreren for udvalget, det ærede medlem fru Edel Saunte, at det er rimeligt, at der i nærheden af København findes en stor institution, fordi der er mange åndssvage børn i København. Det kan jeg også godt indse, men vi har jo en stor institution i Københavns amt, nemlig Ebberødgård med 1100 åndssvage, så der er i forvejen en stor institution. Der må kunne decentraliseres til fordel for børnene.

Ydermere siger den udmærkede skribent hr. Erik Thisted-Jensen i sit skrift, som jeg før omtalte, at små institutioner er forholdsvist billigere i drift end de store. Det har jeg dog ikke selv undersøgt, men det er en autoritet, jeg citerer.

Spørgsmål 4 lød:

„Med hvilken begrundelse kan der ikke efter de eksisterende tilskudsforhold i samarbejde med kommune og overinspektionen oprettes børnehaver for lettere åndssvage børn, der er udelukket fra at